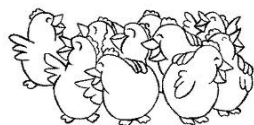

JANIKOVSZKY ÉVA ÓVODA és BÖLCSŐDE ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette:

az óvoda nevelő testülete

2015.

Dorothy Law Haltz: Egy élet a kezében

Ha a gyerekek kritizálva élnek,
Megtanulják, milyen megbélyegezettnek lenni.
Ha a gyerekek ellenségeskedésben élnek,
Megtanulnak veszekedni.
Ha a gyerekek kicsúfolva élnek,
Megtanulnak szégyenlősnek lenni.
Ha a gyerekek megszégyenítve élnek,
Megtanulnak bűnösnek lenni.
Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bizalommal élni.
Ha a gyerekek megdicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltóságban élnek,
Megtanulják az igazságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hinni.
Ha a gyerekek hitelesen élnek,
Megtanulják, mit jelent szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megkeresni a szeretetet a világban.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezető	4
Bemutakozás	4
II. Gyermekkép, óvodakép.....	4
Gyermekkép	4
Óvodakép	6
III. Az óvodai nevelés feladatai	7
Az óvodai nevelés általános feladatai	7
Egészséges életmód alakítása	7
Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés.....	6
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	9
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei	11
Személyi feltételek	11
Tárgyi feltételek.....	11
Az óvodai élet megszervezése	14
Az óvoda kapcsolatai	14
V. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	16
Játék	16
Verselés - mesélés	17
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....	19
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	20
Mozgás	21
Külső világ tevékeny megismerése	23
Munkajellegű tevékenységek	24
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	25
VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	26
VII. Hagyományos ünnepeink.....	27
VIII. A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.	29
I X. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	30
Az SNI gyermekek óvodai nevelésének célja	30
A pedagógiai munka kiemelt területei	30
Az SNI gyermekek óvodai nevelésének feltételei	31
X. Záró rendelkezések.....	32

I. BEVEZETŐ

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet alapján az óvoda helyi pedagógiai programot készít vagy az ily módon készített nevelési programok közül választ. Óvodánkban a "Nevelés játékkal, mesével" című minősített óvodai program szellemében dolgozunk, így a helyi pedagógiai program is ennek alapján, és a helyi adottságokat figyelembe véve készült.

A nemzetiség óvodai nevelésének irányelveiről szóló 17/2013. (III. 1.) EMMI rendeletben foglaltakat figyelembe véve a Kozármislenyi Német Kisebbségi Önkormányzat jóváhagyásával és támogatásával, óvodánkban a magyar nyelvű program mellett német nemzetiségi nevelés is folyik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveiről szóló 32/2012. (X.8.) EMMI rendeletben foglaltakat figyelembe véve óvodánk sajátos nevelési igényű gyermekeket is nevel.

Az Alapprogram a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira építve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy:

- a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

BEMUTATKOZÁS

Óvodánk Kozármislenyben a Janikovszky Éva ÁMK intézményegységeként működik. Jelenleg az óvoda tíz vegyes és egy homogén nagcsoporttal működik.

Az óvodába járó gyermekek egész napos játék közben élik életüket, többnyire az általuk kezdeményezett és igen szeretett tevékenységeken, élénken játszott játékokon keresztül szereznek egyre több ismeretet önmagukról és környezetükről. A zene, a vizualitás, a mese, vers, a mozgás, a játékok építőanyaga. A sokat és jól játszó, mesét hallgató gyerekek 6 éves korban gond nélkül lépnek át az iskolába: megérnek egy másfajta tanulásra. A hétköznapiakat az ünnepekre való készülés, és az ünnepek érdekessége bontja meg.

Az óvoda környezete igényes, udvar védett környezetben van, sok fa, nagy füves terület jó levegőt biztosít, az esztétikus fajátékok pedig a mozgásfejlesztés forrásai. A csoportok otthonosan, a gyermekek igényeinek és szükségleteinek megfelelően vannak berendezve.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

GYERMEKKÉP

A gyermek fejlődő személyiségét, valamint életkoronként és egyénenként változó testi, lelki szükségleteit figyelembe véve, a szülők nevelőpartnereként egy boldog gyermekkor biztosításával teremtjük meg a személyiség szabad, optimális kibontakozásának feltételeit.

A sajátos nevelést és német nemzetiségi nevelést igénylő gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erőseit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságot elfogadó környezettel segítjük. A sajátos nevelési igényű gyermekek személyiség fejlesztésénél a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. Feladatunk e gyermekek beilleszkedésének elősegítése társaik közé. Speciális fejlesztésüket a Pedagógiai Szakszolgálatok igénybevételével biztosítjuk.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, az óvoda nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának.

Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést.

Az óvoda csoportszerkezete

A gyermekek csoportba kerülésének elvei:

- megfelelő életkori arány kialakítása, testvércapcsolatok, nemek aránya
- SNI-s gyermekek, ill. HH-s és HHH-s gyermekek arányára figyelemmel.

Az így módon kialakított csoportok életmód szervezésének elvei:

- a nemek fejlődésbeli különbségére differenciált tevékenységi stratégiát kell kidolgozni - az „együtt és külön” elvet érvényesíteni kell
- a tevékenységeket a nagyok szintjére kell szervezni, a kicsik kedvük szerint kapcsolódhatnak be
- fontos mindenki önmagához mért értékelése
- a nagyobbak szociális vonzereje az óvónői hatást erősíti
- a csoport kisebb egységekre tagolódik, amely a tevékenység jellegétől függően alakul
- a nagyok részére minden tevékenységnek megvannak a maga szabályai, a lehetőségekkel és korlátokkal együtt
- az önkéntesség nem jelenti a rendszeres távolmaradások elfogadását
- a játékos helyzetekben fontosak az ésszerű szabályok, szokások, a megfelelő magatartásformák, melyek fokozzák a közös játék élményét
- kezdeti időszakban szilárd szokásrendszert kell kialakítani, az átrendeződések, státuszváltások miatt, a magatartási szokások erősítése a legfontosabb feladat, a kicsik-nagyok zavartalan együttműködése érdekében
- életkortól függetlenül erősíteni kell a szociális szerepeket, támaszkodni kell azoknak a gyerekeknek a segítségére, akik azonosulnak a szabályokkal.

Az óvodai nevelésben a barátságos, meleg, otthonias, családi légkör alapkövetelmény. Aki barátságos környezetben tölti gyermekéveit, az életigénylésnek a lehetőségeit kapja, derűs emberré válik. A védtettség és a biztonságérzet vágya mellett a kisgyermeknek hihetetlen a szeretet igényük. Szükség van arra, hogy érezzék, elfogadják és szeretik őket, ráadásul olyanok, és úgy amilyenek. Csak az tanul meg szeretni, akit szeretnek, csak az tud megtanulni másokat elfogadni, aki maga is átélte az "elfogadottság" élményét.

ÓVODAKÉP

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Az óvoda biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg.

Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztésére törekszünk az óvodai nevelés során. A pedagógiai tapintat elemeinek érvényesítése a gyakorlatban kiterjed a gyermek és a szülő méltóságának tiszteletben tartására, a családtagok elfogadására, és feljük szakmai alázattal való közeledésre.

Az óvodai nevelés alapelvei

- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezzé.
- A nevelés segítse a gyermeki személyiség fejlődését, az egyéni képességek kibontakozását.
- Nevelőmunkánkat tudatosan tervezzük, és végezzük a játékokra építve.
- E tevékenységen keresztül gondoskodunk az életkornak megfelelő műveltség-tartalmak közvetítéséről.

Az óvodai nevelés célja

- Az óvodai nevelés célja az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkor és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók óvodai nevelése keretében biztosítani kell a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését.
- A speciális szükségletű gyermekek képességeinek optimális kibontakoztatása úgy, hogy a közösség életébe minél könnyebben beilleszkedhessenek. A gyermekközösség felkészítése, elfogadóvá formálása, az együttes élményekből fakadó szeretet kialakítása.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés biztosítása.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Legfontosabb feladatunk hagyni, hogy a gyermek eredetisége szabadon fejlődjék, ezért teljes odafordulással bánunk vele, egészséges környezetet alakítunk ki számára, jó szokásokra, életritmusra, korához illő fegyelemre is szoktatjuk.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül: az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

A nemzetiségi nevelés és feladata

- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára
- ápolja és fejlessze a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat
- készítse fel a gyermekeket a kisebbségi nyelv iskolai tanulására - segítse a kisebbségi identitástudat kialakulását és fejlesztését

Törekedni kell arra, hogy a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése mellett vegye figyelembe a gyermek nyelvismeretét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az óvodapedagógus feladata, hogy hatékony, differenciált nevelő-fejlesztő munkája érdekében, a megfigyelések eredményeit felhasználva, segítse a gyermek fejlődését a játékban, a játék által.

Tehetséggondozási feladatok

A gyermeket a maga ütemében, az igényei, és képességei alapján kell fejleszteni.

Ebbe a szemléletbe és ezen alapuló gyakorlatba a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is beletartozik. Az inklúzió éppen azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elve érvényesül.

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmód alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A testi-, lelki-, szellemi egészség alapvető feltétele a jó komfortérzet biztosítása, és a gondozási feladatok teljesítéséhez szükséges bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolat. A nevelő funkción belül a gondozás, a gondoskodás a gyermekről, eredendő és mindvégig jelenlevő sajátossága az óvodának. Nincs annál fontosabb, mint biztonságot, védeltséget nyújtani a rászoruló gyermeknek. Az óvás, a védelem kiterjed az óvodai környezet egészére. Biztosítani kell a balesetmentes, egészséges környezetet, a fejlesztő életmódot.

A helyes napirend az egészséges életmódra nevelést szolgálja.

Benne: étkezés, alvás, szabad levegőn tartózkodás, tisztálkodás és sok-sok játéklehetőség. Mivel a fejlődő gyermeki szervezet érése még nem fejeződött be, az egészséges fejlődés feltételeit hozzáértően kell megteremteni, kevés, igazán fontos szabállyal kell rugalmassá tenni.

Az olyan feladat, mint a környezethez való viszony kialakítása, alkalmazkodás a természeti környezet változásához, a természet megszerettetése, a szabad levegőn tartózkodás igényének kialakítása, a helyes étkezés, tisztálkodási szokások, testápolás igénye gondozási és nevelési feladat. Csak megfelelő óvónői magatartás mellett a segítő, beavatott és felelősséget, kötelezettséget viselő dajka

közreműködésével válik a kettő egyggyé. Hiszen a kézmosásnál, az étkezésnél vagy a szabad levegőn tartózkodásnál nem egyszerű utasítás végrehajtói a gyermekek, hanem aktív részesei a folyamatnak, ahol nem csak szokásokat alakítunk ki, hanem újfajta igényeket is megpróbálunk felébreszteni a gyermekekben. Így például az egészséges táplálkozáshoz szükséges ételek, italok megszerettetése, az időjáráshoz alkalmazkodó öltözködés, a rendszeres tisztálkodás igénye, a veszélyhelyzethez való tudatos igazodás, a tárgyak, eszközök bizonyos csoportjában rejlő baleset vagy életveszély felismerése és annak óvatos kezelése.

Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése, ezen belül:

- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyerek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

A gondozás és a szokások kialakításával segítjük a gyerekek szükségleteinek kielégítését, elősegítjük fejlődését. Mindez hozzájárul egészségük megőrzéséhez, jó közérzetükhöz, és a nevelési hatások érvényesüléséhez. Az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés. Az óvoda felelőssége, hogy a családból hozott értékeket erősítse (szeretet, tolerancia), szokásokat alakítsa, amelyek szükségesek a társadalmi beilleszkedéshez.

Nevelési cél:

- a gyerekek egészséges fejlődéséhez szükséges környezet biztosítása,
- az egészséges életmód, gondozás, egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.

Feladatok:

- a családdal együtt a gyermek egészséges életritmusának a kialakítása, a személyiség fejlődésének elősegítése,
- a helyes tisztálkodási és étkezési szokások kialakítása, helyes táplálkozásra nevelés, a fokozott mozgásigény kielégítése
- a gyermek számára biztonságot nyújtó, következetes, ám rugalmasan kezelt napirend kialakítása.

AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Biztonságérzet és szeretetkapcsolat nélkül a kisgyerek nem nevelhető. Az óvodai gyermekközösség alakulásában az első eredmény, ha minden gyermek jól érzi magát a csoportban. Így valósítható meg, hogy a gyerekek önállóan, kezdeményezően vegyenek részt az óvoda sokféle tevékenységében. Ehhez elengedhetetlen feltétel, hogy bensőséges kapcsolatot alakítsunk ki. A felnőttekhez fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a gyerek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Köztünk és a gyerekek között létrejött érzelmi kötődés a csoport egészére gyakorolt befolyás leghatékonyabb eszköze. Személyiségünk elsőszámú modell, serkentője a gyerekek egyéni fejlődésének.

Nagyon fontos, hogy mindig megértésre és toleranciára törekedjünk. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha állandóan gyakoroljuk a társakhoz való helyes viszonyulást.

A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.

Ennek eszköze:

- a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása,
- az óvodai élet szervezése, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését, szokás- és normarendszer megalapozását,
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit,
- nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek.

Nevelési cél:

A gyermeknek igényévé válik a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van igénye - egyedül is tevékenykedhessen. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.

Feladatok:

- a befogadó, biztonságot nyújtó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- pozitív személyes kapcsolatok kialakulásának elősegítése (óvónő-gyermek, gyermek-gyermek, dajka-gyermek)
- a közösségi élet szokásainak kialakítása, eltérő életmód, kultúra, szokásrendszer kölcsönös elfogadása
- a családdal való hatékony együttműködés
- a felnőttekkel és a társakkal való szocializáció kialakulása
- a főbb magatartási, viselkedési formák kialakítása

A társas viselkedés terén az empátia, kommunikációs és kooperációs készség, konfliktustűrő, - kezelő, - megoldó képesség kap kiemelkedő szerepet.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel, az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

A gyermeknek a kapcsolatteremtésben és kapcsolattartásban óriási jelentőségű az élőszóbeli kifejezés. Az ember életeleme, hogy rá figyeljenek, meghallgassák, ezért meg kell értetnie magát. A kicsi gyermeknek ez óriási kihívás. Utánzással tanul beszélni, megtanulja a gesztusokat.

A fejlődés várható jellemzői:

- megalapozódnak és erősödnek az értelmi és nyelvi mélystruktúrák,
- fejlődik a gyermekek éneke, cselekvésszerű ügyessége, önazonossága, személyiségét összetartó anyanyelvi beszéde, a belső képteremtés

Megtanulják a kifejezés, megértés és kapcsolatteremtés „leckéjét”, a tér és idő tagolását, az ok és következmény összetartozását, élethelyzetek megoldásának előképeit, a bánni tudást önmagukkal és a másikkal, tájékozódást az emberi viszonyokban.

Az ember életének egyes szakaszaiban jellegzetes tevékenységformákon keresztül fejezi ki és tanulja önmagát és a környező világot. A kisgyermek játékában is működik a tanulás, gyakorlás, szabálykövetés, céltudatosság, a felszínen mégis minden a játék formájában jelenik meg.

Képzeldésbe, cselekvésekbe átfordítva próbálkozik benyomásainak tagolásával és rendezésével.

A lényegét a játék nyelvén: szimbólumok segítségével, tárgyak rakosgatásával, cselekvéssel jeleníti meg.

Az óvodáskorú gyermek a játékban él és fejlődik. Minden fejlődés értéknövekedés, amely az ember megismerő - és teljesítőképeségének gyarapodását, kreativitásának és önkiterjesztési törekvéseinek kibontakozását foglalja magába.

A fejlődés belső tényezői közül legfontosabb a belső érzés. Kisgyermekkorban az idegrendszer érése főleg az érzékszervi működésekben, a mozgás fejlődésében és szabályozásának növekvő képességében mutatkozik meg. Később képes a gyerek környezetét utánozni, a látottakat, hallottakat elraktározni, próbálgatni, ismételni, variálni és belőlük újat alkotni. Képzeteinek rugalmas mozgásával, összekapcsolásával és szétválasztásával, a valóságtól eltérő módon való összeillesztésével, azaz fantáziájának működtetésével ügyességre, értelmi mozgékonyagra tesz szert. Viselkedése, gondolkodása csak fokozatosan válik céltudatossá.

A tanulás nem más, mint mindenféle tapasztalatszerzés, amely a külső környezettel való kölcsönhatás során keletkezik.

A fejlődés feltétele, hogy az érési folyamatok minél gazdagabban mintázott környezetbe jöjjenek létre és folyamatosan előbbre is haladjanak. A fejlődési folyamatban a gyermek egyre nagyobb kezdeményező szerephez jut. Ez olyan megerősítő hatású, hogy további kíváncsiságra, tanulásra, tapasztalatszerzésre ösztönzi. Gondolkodása így sohasem áll le, folyton tanul, mert folyton játszik! Mindenféle fejlesztés, korrekció csak az életkorra jellemző, fő tevékenységi formában valósítható meg eredményesen.

A gyermek játékában elsősorban önmagát tanulja. Tagolatlan és rendezetlen félig érett tudattartalmait tisztázza, rendezi és tagolja. Utánoz, kipróbál, kitalál hipotézis-magatartást folytat. Egyre nagyobb hatékonyságra és önállóságra törekszik önmaga és tárgyi- társas környezete felett. Nem tud nem tanulni.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek megismerési folyamatának megalakítását a Szakszolgálatokkal kötött együttműködési megállapodás alapján a gyermekek fejlesztéséhez legmegfelelőbb szakember látja el.

Nevelési cél:

- az óvoda feladata elősegíteni a gyermekek iskolára alkalmassá tételét, amennyire csak lehetséges.
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.
- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása

Feladatok:

- a gyerekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása,
- a gyermek érdeklődésére épített spontán tevékenységek. Ennek legfőbb színtere a játék a mozgás,

- a környezettudatos viselkedés és a spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermekek ismeretszerzésének és képességfejlődésének alapfeltétele a sokféle tevékenységi lehetőség, az óvónők gyermekismerete, szituáció érzékenysége, módszertani gazdagság,
- a gyerekek fejlődésének segítéséhez a differenciálás és a sokféle tanulási forma kihasználása szükséges.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli. A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket nevelő dolgozók feladata, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit.

A migráns gyermekeket is nevelő dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az óvodapedagógus modell szerepe

- Természetes viselkedésünkkel védelmet, biztonságot jelentünk a gyermekek számára.
- Magatartásunkban az elfogadás és a tolerancia dominál, az egyéni, egyedi, másfajta értékek pozitív irányú megközelítése érvényesül.
- Erősítjük a nevelőtestületünkben azt az óvodapedagógusi stílust, mely a segítőkészséget és nem a folytonos számonkérést helyezi előtérbe. Mi is részesei vagyunk a folyamatnak, megmutatva értékeinket, vállalva gyengeségeinket.

Programunk megvalósításának színvonalát, minőségét és eredményességét az óvodapedagógusok személyisége, a nevelőtestület légköre és a vezető közreműködése dönti el.

TÁRGYI FELTÉTELEK

Óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épülete, udvara, berendezése oly módon van kialakítva, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelel testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé teszi a gyermekek mozgás – és játékgényének kielégítését. Megfelelő munkakörnyezet biztosít az óvoda dolgozóinak és lehetőséget a szülők fogadására.

Gázfűtéssel, szennyvízcsatornával komfortosított az épület. Udvarunk nagy kiterjedésű, füves, nagy lombot adó fákkal, bokrokkal. Udvari játékaink fából készültek, és megfelelnek a szabványossági előírásoknak.

Óvodánk jelenleg 11 óvodai csoporttal működik, melyből egy óvoda-iskolai csoport. Minden csoportnak külön mosdó és öltöző helyisége van, a csoportok bútorzata megfelelő. Ezen kívül az óvodához a következő helyiségek tartoznak bútorokkal és a szükséges eszközökkel felszerelve:

- 1 db fejlesztő szoba
- 1db tornaszoba szertárral
- 2db nevelői szoba
- 3db felnőtt mosdó
- 2db raktárhelyiség
- 3db tisztítószer raktár
- 1db vezetői iroda
- 1db gazdasági iroda
- 1db mosó-vasaló helyiség, közös a bölcsődével

Az épület kétszintes, és a földszinti részhez csatolva 3 bölcsődei csoport is működik, külön intézmény egységként. Az emeleten összekötő folyosóval kapcsolódunk az általános iskolához.

A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő
eszközök és felszerelések jegyzéke

Eszközök, felszerelések területenként	A rendelkezésre álló eszközök
1. Játékok, játékeszközök különféle játékformák eszközei	Alapvető játékeszközök, játékbútorok, képességfejlesztő játékok, udvari játékok
2. Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	Greisswald fal, számolyok, bordásfalak, tölcserék, padok, szőnyegek, trambulinok, hengerek, ugrólabdák, labdák, hullámgörgők, mozgáskotta, tornakarikák,
3. Ének-zene, énekes játékok eszközei	Ritmushangszerek (pl. Orff) zenehallgatási anyag (CD, kazetta), kendők, hívóképek, fejdíszek, szintetizátor, gitár, xilofon, hangszerkészlet I.II. nyeles fadobok, csengők,
4. Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	Magyar és német verses és mesés könyvek, szólás-közmondás gyűjtemény, bábkészlet (ujjbábok, kesztyűbábok, síkbábok), fejmaszkok, paraván, jelmezek, kiegészítő eszközök, dramatizáláshoz szükséges kellékek, 2 db meseládikó
5. Értelmi képességeket és kreativitást fejlesztő játékok, anyagok, eszközök	Táblás játékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás) különböző figyelemfejlesztő társasjátékok, puzzlek
6. Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök	Technikai rajzeszközök, természetes eredetű anyagok, termékek, nyomda illetve különböző technikák, szemléltető eszközök
7. Természeti, emberi, tárgyi környezet megismerését segítő anyagok, eszközök	Elsősorban a csoportban található játékeszközök, MINIMAT készlet, síkidomok, mértani testek, logikai készlet, színes rudak, színes kártyák (növények, állatok, emberek, közlekedés), vízimalom, játékesernyők, homokozó-vizezők, hátizsákok, nagyítók, távcsövek, bogárnézőkék, szélzsákok, akvárium, lélegeztető, világító berendezés, növények, halak, csigák, földgömbök,
8. Munkajellegű tevékenységek eszközei	Gyermekméretű eszközök, gyermeklapátok, gyermekgereklyék, locsolókannák, palántanevelő ládák, sziták, vödörök, kanalak, nagy lapát, nagy lombseprű, nagy gereklye,
9. A nevelő munkát segítő eszközök	TV, video, videokazetták, CD lejátszó, kazetták, CD lemezek, diavetítő, diafilmek, vetítővászon, DVD lejátszó, DVD lemezek, fényképezőgép,
10. Egyéni fejlesztést szolgáló speciális eszközök	A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztését segítő speciális eszközök.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Napirend, heti rend

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A heti rend kialakításánál alkalmazkodunk a gyerekek igényeihez, érdeklődéséhez, és figyelembe vesszük a többi óvodai csoport tevékenységeit, aktualitásokat.

Gyermekcsoportjaink napi – és heti rendjét az óvodapedagógusok alakítják ki, ehhez figyelembe véve a gondozási teendőket és a gyermekek fejlesztéséhez szükséges egyéb tevékenységeket.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.(csoportnapló, fejlődési lapok)

Az óvodai élet megszervezésének alapja a jóváhagyott pedagógiai program.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel óvodapedagógus foglalkozik.

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel.

Család-óvoda

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Jó esetben az óvoda folytathatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot.

Sajnos gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása. Beszoktatásnál különbséget kell tennünk a családból, a bölcsődéből, vagy más közösségekből érkező gyermekek között. Beszoktatásra azért van szükség, mert minden esetben új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik a gyermek. A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családi légkör megtapasztalásával, vagy ennek ellenkezőjével.

A család legfontosabb információforrása az óvodáról a gyermeke hangulata, benyomásai, tapasztalatai. A gyermeke óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet a csoportról, óvodapedagógusról, óvodáról.

A közös programok lehetőséget teremtenek a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítése, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveink közelítésére. A közös programok nem csak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megtervezett kirándulásokat, kulturális eseményeket.

Az óvoda nyitottságából adódóan ahhoz, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről, valamint az óvodapedagógus is a gyermekkel a családban történt fontosabb eseményekről, napi kapcsolattartásra van szükség.

Nyíltnapon a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésbe.

A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről.

Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Az óvodapedagógus feladata a szülők vélemények meghallgatása, javaslatainak figyelembe vétele.

Az óvoda - iskola kapcsolata

Célunk, az egyéni képességek figyelembevételével, a gyermeki játékszabadság tiszteletben tartásával, környezetében jól eligazodó, jó képességekkel rendelkező, az iskolai életre alkalmassá váló gyermekek nevelése.

Óvodai programunkat megismertettük az alsó tagozatos tanítókkal.

Keressük az együttműködés lehetőségeit, vágyakozva annak elfogadtatására, hogy minden életkornak megvan a maga fontos, egyedülálló szerepe, feladata.

Kártékonynak tartjuk bármelyiket is feláldozni, pl, az utolsó óvodai időszakot kisiskolává átszervezni. Tapasztalati tény, hogy a gyerekek iskolai teherbírása jobb, ha előtte teljes és igazi gyermekkor volt, ha önálló, magabiztos, kiegyensúlyozott óvodásként léphet az iskolába. Az iskolai munkára érlelés, tanítás az első iskolai évek feladata, nem az óvodáé.

Kapcsolatok formái a nemzetiségi csoportokban:

- felmérést végzünk a családok nyelvi igényéről
- segítséget kérünk a kisebbségi nyelv gyakorlásához
- a nagyszülőket is igyekszünk bevonni munkánkba hatékonyságának fokozása céljából
- kapcsolatot tartunk a Német Nemzetiségi Önkormányzattal
- részt veszünk a Német Kisebbségi Önkormányzat által szervezett pünkösdi ünnepségen

Óvodánk egyéb kapcsolatai:

- Nevelési Tanácsadó: problémás esetekben és iskolaérettség megállapítása
- Egészségügyi szervek: védőnő, orvos. Állandó, rendszeres kapcsolatot tartunk.
- Szakszolgálatok szakértőivel folyamatos kapcsolattartás, a speciális nevelést igénybe vevő gyermek fejlesztése érdekében.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

A helyi nevelési programunk tematikus tervéhez illesztettük a Kompetencia alapú óvodai program tématerveit. Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak. Az egyéni szükségleteknek megfelelő fejlesztés kellő időpontban folyik, optimális szinten, minőségben és mennyiségben. Az óvodában nevelkedő minden gyermek számára biztosított, hogy a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni.

JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermekek a játékban és a játékon keresztül gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést, a kitartást. Itt élük át a szerepeket a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket. A gyermekek szabadon dönthetnek abban, hogy kivel játszanak, milyen játékot választanak, és milyen témát dolgoznak fel. Az eszközök bármire felhasználhatók, a szabadság határai mindaddig terjednek, amíg a másik gyermek érdekei nem sérülnek. A játékos légkört segíti a sok új ötlet, a kellő időben nyújtott segítség, a megerősítés. A kreatív légkör segíti a gyerekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyerekek feszélyezettség nélkül önállóan, vagy társaikkal tudnak játszani. Az óvodapedagógus által kezdeményezett játékokba szívesen bekapcsolódnak. Ezek a játékok nevelési célzatú, tanulási tartalmat hordozó játéktevékenységek, melyekben a gyerekek önkéntes alapon vesznek részt.

A játék a tanulás alapvető formája. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

A játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus - szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A gyermeknek a játék a legelemibb szüksége, a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja, erre épít a program, mely szem előtt tartja a játékba integrált tanulást.

Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a játékhoz szükséges feltételek biztosítása,
- a környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során,
- olyan játékos helyzetek, és tanulási alkalmak teremtése, hogy ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat,
- differenciálás, inkluzivitás és integráció a játékban való tanulás folyamatában.

- Úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, és a verbális kommunikáció, stb. együttesen szolgálják a tanulást.
- Amilyen gyakran csak lehet, tervezzen cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit.

A játék feltételrendszere

- légkör – nyugodt és biztonságérzetet keltő, melyben a gyerekek szabadon szervezik meg játékukat, így könnyebb egymás elfogadása, a toleráns óvónői minta példaértékű,
- hely – a gyermekek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeni kibontakoztatását szolgálja, színtere a csoportszoba és az udvar. Élünk az óvoda területén kívüli alkalmas játszóhelyek adta lehetőségekkel is (közeli játszóterek).
- játékidő – a napirend sajátosságából fakadóan folyamatos. A napirendben szereplő egyéb tevékenységek beleolvadnak a játék folyamatába.
- eszközök – igazodnak a gyermekek életkorához, segítik sokoldalú fejlődésüket.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- örömmel, fantáziadúsan játszanak
- képesek társaikkal együtt játszani
- a játékeszközt szívesen átadják társaiknak
- megtanulják érzelmeik kezelését
- vigyáznak a játékok épségére
- ötletekkel gazdagítják játékukat
- bátran kezdeményeznek szerepjátékot
- a játékrendet betartják
- fejlődik szellemi aktivitásuk, beszédképességük, problémaérzékenységük, helyzetfelismerő képességük

VERSELÉS, MESÉLÉS

A versre, mesére különös gondot fordítunk, mert ez óvodai életünk vezérfonala. Az óvodában a versmondás lényege a spontán játékos jellegben van. A vers játék a nyelvvel, az érdekesen, szépen hangzó beszéddel. A kommunikációs folyamatok egyik fő színtere.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A versek a hangzás és hangulat felől fogják meg a gyermeket. A vers, verselés folyamatossága átszövi az egész napunkat. Verseket, mondókákat hallgatására, mondására minden tevékenységi formánknál találunk módot. Lehetőségünk van a folyamatos játék során, ábrázoló tevékenységek közben, a külső világ megismerési folyamatában is mondókát, verset mondani.

A gyermekeket a népköltészet gyermekeknek szóló verses anyagától, a nagy magyar költők versein át vezetjük be a költészet világába.

A mese épp úgy, mint a játék, nem az egyik foglalkoztatási lehetőség, hanem az egyetlen közlésforma, amelynek segítségével, a gyermekekkel szót válthatunk arról, ami a kézzelfoghatón túl legjobban foglalkoztatja őket.

Az óvodai nevelés eszköze is, rajta keresztül valósulhat meg az anyanyelvi nevelés egy része.

A mese az a beszédmód, amire a hét éven aluli gyermek tartósan figyelni tud, képi ereje, folyamatossága, ritmusa, hangulata fogva tartja a képzelőerőt, a mesemondó, ezáltal magával ragadja a hallgatóságot. A mese az óvodai élet állandóan zajos, nyüzsgő közegében a csend szigete. Szórakozás, mulatság, egymásra hangolódás. A mindennapok során ünnepélyessé kidolgozott hagyomány.

Mesehallgatáskor a figyelem és a képzelet kerül előtérbe. Beszédnevelő, én erősítő és személyiséget összerendező hatása felbecsülhetetlen.

Célunk, hogy a mese, a vers, az anyanyelv közegén át, emberi kapcsolatokra építve, tanítva mélyítse a gyermekek önismeretét, segítse a világ megismerésében. Fejlessze belső képzeletét. A mese nevelő hatásán alapulnak a későbbi tanulási folyamatok.

A jó mese a szó mélyebb értelmében tanulságos. Egyszerre bensőséges, személyes és kozmikus. Az emberi természet belső tájairól és a világ - egészéről ad szemléletes magyarázatot.

Cselekménye a jó és a rossz összecsapása. Táplálja az érzelmektől átfűtött képzelet és az akadályt nem ismerő akarat. Ezért is illik az óvodások életkorához.

A mesehallgatás lelki nyereséggel jár, (ráismerés, " az én már ezt is tudom ", előrelátás, az illúzió feszültsége) s ez kellemes élmény, de tanít a mese az emberi együttlét törvényeire és erkölcsi szokásokra is.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A gyermek saját vers - és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Naponta 1 - 2 mesét mesélünk. Meseválasztás során figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait és aktuális érdeklődési körét.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Folyamatosan lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy ők is mondjanak verset, mesét, eljátszhassák ezeket.

A népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveken keresztül az érzelmi, értelmi ezen belül az anyanyelvi nevelést és a társas nevelést szeretnénk a lehető legjobb formában megvalósítani.

Versek, mondókák a nemzetiség nyelvén:

- rövid mesék, mondókák közvetítésével identitást alapozunk meg.
- a hasonlóságok, különbségek érzékelésével / magyar - német / más kultúrák iránti érdeklődést kívánunk alakítani.
- beszédképességek, kommunikációs helyzetfelismerést segítjük dramatizálással, bábozással, /mindkét nyelven /

Nemzetiségi nyelvi fejlesztés:

- a különböző interakciókban a kommunikációs helyzet felismerést, szerepnek megfelelő nyelvhasználatot segítjük.
- a nemzetiségi nyelven az artikulációs bázis erősítését, a szókincs és fogalomkörök bővítését, a mondatalkotó készség kialakítását segítjük.
- a beszédértés, beszédhallás képességét erősítjük a nyelvi játékokkal.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- örömmel mondják a mondókákat, verseket
- a gyermekek várják és kérik a mesét
- egyszerűbb mesét képesek maguk is elmondani
- megszilárdulnak a mesemondáshoz, hallgatáshoz kapcsolódó szokások
- figyelmesen, csendesen hallgatják végig a mesét
- beszélgetnek a mesében elhangzottakról, a szereplők érdekes szólásait furcsa, vagy szép hangzású nevét megjegyzik
- tisztán, érthetően, az életkor megkívánta fejlettségi szinten beszélnek
- a mese, vers hatása megjelenik játékaikban, ábrázolótevékenységükben, beszédükben
- a könyveket szeretik, megbecsülik
- az óvoda gyermekkönyvespolcát ismerik, rendszeresen használják - a meséskönyveket önállóan nézegetik, egymásnak megmutatják

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek. Az énekes népi játékok, és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközei a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is

A zenei nevelés az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre. Felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Hatására a gyermekek szeretnek énekelni, játszani, dúdolgatni és szívesen hallgatnak zenét. A népdalok és komponált gyermekdalok éneklése közben fejlődik hallásuk, énekléskészségük, ritmusérzékük, harmonikus mozgásuk.

Kodály alapelvei szerint:

Legkésőbb óvodás korban el kell kezdeni a zenei nevelést. A zenei nevelés lehetőségeit az egész nap folyamán ki kell használni. A nap bármely szakában énekelgetnek, dúdolgatnak a gyerekek akár spontán, akár az óvónő kezdeményezésére.

Lényege a néphagyományból való kiindulás. Az óvodai zenei nevelés a mondókákat és az énekes játékokat a magyar gyermekjáték - hagyomány anyagából meríti. A néphagyomány ápolása ebben az életkorban kétszeresen indokolt. Egyrészt mert a gyermek ugyanolyan észrevétlenül tanulja meg a mondókákat, dalokat mint az anyanyelvét, másrészt mert a néphagyomány a zenét a szöveg és a dallam tökéletes egységében tárja a beszélni tanuló gyermek elé. A mondókák zenei értéke a gyermekdalokéval egyenlő. A pontos hangzóéjtés, valamint a folyamatos lüktetés elősegíti a beszéd fejlődését, a szép kiejtést.

A módszer, amelyben a zene elemei vannak túlsúlyban, fejlesztő és kapcsolatteremtő, az önkifejező eszközök és esztétikai értékük, azok hatása lényeges szerepet tölt be a gyerekek fejlődésében.

A zene képes felkelteni és fokozni az aktivitást, szabályozni a feszültséget; indulatokat kelt és levezet, nyugalmat teremt, a legkülönbözőbb érzelmeket mobilizálja, serkenti a képzeletet, emlékeket, befolyásolja a közérzetet, alakítja a viselkedést. Fejleszti a közösségi érzé

Ének – zene a nemzetiségi nyelven

- tapasztalással segítjük felismerni, hogy énekelni minden nyelven jó
- helyi gyűjtésekből a nemzeti sajátosságokkal ismertetjük meg a gyerekeket
- a kisebbség nyelvén aktív szókincset szeretnénk kialakítani a nemzetiségi mondókák, dalok segítségével
- mondókázás, éneklés során megismernek néhány német nyelvű népi játékot, körjátékot, dalt, mondókát táncot
- egyszerű tánclepek koreográfiák betanításával is próbálkozunk

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- szeret énekelni, maga is szívesen kezdeményez énekes játékot
- egyszerű dallamotívumokat tisztán énekel vissza
- koordinált mozgásra képes, mozgásában megjelennek a járás, lépés változatos formái, térformát tudnak alakítani (kör, csigavonal, hullám stb.)
- egyszerű táncmozgásokat kedvvel végez
- érzi a fogalompárokat, képes azokat énekléssel, mozgással alkalmazni (halk hangos, magas – mély)
- szeret, és maga is tud dallamot, mozgást, ritmust, játékot kitalálni
- megkülönbözteti az egyenletes löktetést a dal ritmusától
- ütőhangszereket használ: löktetést, ritmust, motívumhangsúlyt kiemel
- együtt tud játszani társaival, betartva a szabályokat

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ennek érdekében:

- Mindig előre tervezzük kínálatunkat, mely fejleszti a gyermek figyelmét, feladattudatát, koncentráció képességét. Tervezőmunkánk differenciált: figyelembe vesszük a különböző korú és képességű, fejlettségű gyerekek sajátosságait, egy-egy vizuális ötletet többféle szinten kínálunk fel (pl. másként a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, másként a standardhoz közelítő, és másként a tehetséges gyermekeknek).
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekek minél több oldalról vizsgálhassák környezetüket, kielégülhessen természetes kíváncsiságuk, az ábrázolás élményekből, tapasztalatokból induljon ki.
- Az ábrázolás - mind térbeli, mind síkbeli - könnyebbé válik számunkra, ha egy-egy téma hosszabb időszakot ölel fel (ld. Témahetek), komplexen kapcsolódik más fejlesztési területekhez.
- Rácsodálkoztatjuk a változásokra, ezáltal motiváljuk az önkifejezésre.
- Biztosítjuk a megfelelő eszközöket, melyek a nap minden szakában elérhetőek számunkra, törekszünk rajzos terek és műhelyek kialakítására a csoportszobában.
- A természetes anyagok felhasználását helyezzük előtérbe. Pl. termények, fától-fűrészporig stb. célunk a népművészet elemeinek, technikáinak felelevenítése, megismertetése.

- Minél többre törekedünk ismertetni a gyermekeknek az ábrázolás – önkifejezés megvalósításához, annál gyorsabban és szélesebb körben sajátítják el a technikai elemeket. A sokrétű, változatos ábrázolási lehetőségek biztosítják a sokoldalú képességfejlődést. Ez a folyamat életszerű keretek között történjen, ami alkalmazásképes tudást eredményez.

Cél: a gyermekek szabad képi és plasztikai önkifejezésének elősegítése, esztétikai érzékenységük, igényességük alakítása.

A legfontosabb, hogy a gyermek örömmel tevékenykedjen, újra és újra alkosson, próbálja megvalósítani elképzeléseit.

Hagyjuk, hogy a gyermek a saját szintjén, a saját elgondolásai szerint, a saját élményeit alkossa meg. A vizuális nevelés összetett nevelési terület, hiszen magában hordozza a rajzolást, festést, mintázást, plasztikai munkákat, képalakítást, konstruálást, műalkotásokkal való ismerkedést, valamint a környezet alakítását is.

Az óvodapedagógusok feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Nemzetiségi nyelvi fejlesztés a vizuális nevelés terén

- a különböző technikákban nemzetiségi sajátosságokkal ismertetjük meg a gyermekeket
- ezzel a tevékenységi formával elsősorban a passzív másodnyelvi szókincset gyarapítjuk, élmények, tárgyak, eszközök, technikák megnevezésével aktivizáljuk a szókincset

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- képesség önálló témaválasztásra
- igény, az elgondolás létrehozásához, (kis segítség a megvalósításhoz)
- analízis - szintetizáló gondolkodás, (legyen képes kiemelni egyes részeket, majd összerakni egészzé)
- használja ki a rendelkezésére álló teret
- alkosson stabil, masszív építményeket
- használja a színek tárházát
- figyelmük, technikai tudásuk aktív legyen

MOZGÁS

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

A mozgásos játékok, tevékenységek rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a gyermekek erő és állóképességének fejlődésére, amelyeknek fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában.

A mozgásos szabályjátékok fejlesztik a mozgáskoordinációt, a motoros képességeket, segítenek tájékozódni a térben, a cselekvés helyszínén. Együttes mozgás esetén fejlesztik a szociális képességeket, az együttműködést, az egymásra figyelmet, az udvariasságot, valamint a társas magatartást.

A játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek, teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán, vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Az óvoda sokat tehet a mozgás biztonságáért azzal, hogy gondoskodik a gyermek mozgásfejlődéséhez szükséges inger gazdag környezetről, szeretetteljes, bátorító légkőről. Az óvodai testnevelés során érvényt kell szerezni az egyéni képességek kibontakoztatásának, a mozgásélmény sokirányú megtapasztalásával.

A mozgásfejlesztés óvodai hatékonyságának tényezői:

- az óvónő személyisége, mozgáskultúrája
- mozgáskombinációk alkalmazása
- különböző eszközök használata
- gyakorlóhelyek változatossága

A mozgásos játékok a természetes mozgásokból építkeznek. Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlás. A játékban tökéletesedik a már megtanult mozgások sokasága. A mozgásos játékokban a gyerekek ötletgazdagsága, kitartása figyelhető meg. A hagyományos játékeszközök (pad, zsámoly, szőnyeg, labda) és az újak bekapcsolása gazdagítja a mozgás kínálatot, ébren tartja a gyermekek fantáziáját.

A játékszerek segítenek a mozgásanyag nehézségi fok szerinti megkülönböztetésében is.

Mozgáskotta

A Mozgáskotta módszer a természetes mozgásfejlődés elemeiből összeállított tervszerű program, amely nem csupán a mozgások térbeli és időbeli szerkezetére, hanem a teljesítményre koncentrálnak. A használt eszközök, szín- és formagazdagsága, a vele született képességek (erő, állóképesség, gyorsaság, ügyesség stb.) fejlesztése mellett olyan gyermekeknek is élvezetes és hasznos fejlesztési alternatívát kínál, akik a megszokott mozgásoktatásban kevésbé jeleskednek, esetleg elfordulnak attól. A mozgásszerkezet térbeli és időbeli jegyeit a gyermeki fantáziához közeli szimbólumokkal jelölik. A nyuszik, mókusok, a lábnyomatok, vagy éppen a cintányérozó bohócok által kottaszerűen megjelenített mozgásfeladatok egymásra építésével észrevétlenül fejlődik gyermekeink figyelme, önfegyelme, ismereteket szereznek környezetükről, testükről, felfedezik a teret és időt.

A mozgáskotta módszer eredményeként az új mozgások tanulása eredményesebbé válik, a folyamatos sikerélmény újabb, és újabb mozgásos cselekvésre ösztönzi a gyermeket.

Nemzetiségi nyelvi fejlesztés a mozgásos játékokban

- ez a terület elsősorban passzív szókincset jelent a gyermekeknek, megértési szinten várjuk el minden korcsoportban
- a népi mozgásos játékokkal hagyományt is ápolunk
- a mozgásos tevékenység során hallott egyszerűbb utasítások, mozgásformák megnevezése által bővül passzív szókincsük.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- növekszik teljességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik
- mozgástapasztalataik az egyensúlyban és ugrásban növekszik
- cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak

- fejlődik tér és időtájékozódó képességük
- megszeretik és igénylik a mozgást
- egyéni-, csoportos-, és váltóversenyt játszanak a szabályok pontos betartásával
- megértik az egyszerű vezényszavakat
- a természetes járást ütemes járással váltakoztatják
- állójárból kiindulva 20 - 30 méter futnak
- talicskázna combfogással
- egyensúlyozna padmerekvítő gerendán
- hátsó függőállásban lábmozgást végeznek
- hat - nyolc lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak
- ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják
- kislabdát hajítanak távolba
- labdát vezetnek helyben

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

A számlálás, mércekelés, összehasonlítás, sorba rendezés mind - mind a játék része. Az építőjáték szerepe nagyon fontos a matematikai illetve geometriai ismeretszerzésben.

A tárgyak, személyek tulajdonságait, térbeli, mennyiségi, formai vonatkozásait az óvónőtől hallják a gyermekek, spontán épül be szókincsükbe és segíti problémamegoldó gondolkodásukat.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet megismerését.

Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A környezetvédelemre is nagy hangsúlyt fektetünk:

- papírgyűjtést szervezünk
- közösen gondozzuk az udvart
- takarékoskodunk az árammal, vízzel

Cél: Az érzelmi, az érzelmi nevelés kiemelt szerepének hangsúlyozása, a környezettudatos viselkedés- és magatartásformák, a helyi adottságok tudatosítása, a környezeti kultúrára nevelés fontossága, ennek kialakítása, valamint, az ehhez szükséges megfigyelő - és gondolkodásképeség fejlesztése; a környezettel való harmonikus együttélés és a fenntartható fejlődés igényének megteremtése, megvalósítási lehetőségeinek keresése

Nemzetiségi nyelvi fejlesztés a külső világ megismerése során

- nemzetiségi csoportokban törekszünk a pozitív érzelmi viszony kialakítására, szülőföldjükhöz, a kisebbség szokásaihoz, hagyományaikhoz, kultúrájához
- a számlálgatás, méricskélés, összehasonlítás, sorba rendezés által bővül aktív szókincsük is

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- a játékban felmerülő feladatok megoldásához összehasonlítanak, összemérnek, válogatnak, sorba rendeznek a gyerekek
- felismerik és megnevezik a mennyiségi különbségeket
- folyamatosan számolnak 20-ig
- ismerik a kört, háromszöget, négyzetet, téglalapot, kockát, gömböt, téglatestet, hasábot
- nézegetik magukat a tükörben, felismerik a jobb és bal oldalt
- használják az irányok meghatározására szolgáló névutókat
- észreveszik környezetükben a változásokat
- séta közben vigyáznak társaikra, figyelmeztetik egymást a szabályokra
- ismerik az időjárási jelenségeket (eső, szél, napsütés, hó, jég, fagy, zúzmara, jégvirág stb)
- felismerik és megnevezik a környezetükben élő, és könyvekből ismert állatokat, növényeket, gyümölcsöket
- különbséget tesznek élő és élettelen között
- ismerik a reggel, dél, este (délelőtt, délután) fogalmát
- észreveszik a hiányzókat, érkezéskor, távozáskor köszöntik egymást
- tudják milyen évszak van, felsorolják a hónapokat, hét napjait
- ismerik testük részeit

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka jellegű játékos tevékenység, az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusoknak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az önként vállalt naposi munka, a környezet - a növény - és állatgondozás.

A gyermekek azonosulnak a céllal és élvezik az eredményességét.

Az óvodáskorú gyermekek munka jellegű tevékenységeit a könnyedségnek, az önkéntességnek kell áthatnia, jellemeznie. A gyermekek önként, örömmel segítsenek, tevékenykedjenek.

A munka jellegű tevékenység alakítja az erkölcsi tulajdonságokat, fejleszti a felelősség és feladat - tudatot, új ismeretek szerzésére, tapasztalatok gyűjtésére ad alkalmat.

A készségeik formálódnak, pontosabbá válnak, elsajátítják az eszközök, szerszámok használatát.

Az óvodapedagógus a gyermekek önkéntességét, nyíltságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekszik felhasználni nevelési céljainak megvalósítása érdekében.

A munka jellegű tevékenységek a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Az óvónő teremtsen meg a gyermek számára a képességeknek megfelelő munkalehetőségeket, sohasem kényszerítse, erőltesse az elvégzésére. A tevékenység szolgálja a gyermekek életre való felkészülését, a világ megismerését.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- tanuljanak meg önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani
- belső és külső szükségesség motiválja a munka elvégzését
- jelentsen örömet a gyermekeknek a munka jellegű tevékenység elvégzése és eredménye, kényszer nélkül
- ismerjék fel a munka szükségességét, alakuljon ki feladattudatuk

A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A cselekvéses tanulás az egész óvodai nap folyamán, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Elsődleges célja az óvodás gyermekkompetenciáinak fejlesztése.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitívértékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Nemzetiségi nyelvi fejlesztés a tevékenységekben megvalósuló tanulás során

- a gyermekek passzív-aktív szókincse spontán, szituatív (helyhez kötött) szervezett tanulás folyamán, óvónőjük modellértékű beszédmintáját követve bővül
- valamennyi képességekben, spontán és szervezett tanulási helyzetekben adunk lehetőséget az ismeretek rendezésére, bővítésére, kiegészítésére
- a felismerés mellett a felidézés képességét erősítjük
- a németes csoportokban fontos szempont a két óvodapedagógus által közösen kidolgozott témák megvalósítási sorrendje, melynek lényege, hogy egy adott témában, egy tevékenység tartalmával először magyarul ismerkedjen meg a gyermekek, s csak utána német nyelven
- figyelembe kell venni, alkalmazni kell az egyéni differenciálást, az egyes gyermek nyelvi szintjét

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés, megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele, a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését, feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEINK

A gyermekek életének jeles napjai

Igény szerint születésnapot vagy névnapot ünnepelünk. Az ünneplés személyre szólóan történik. A gyerekek együttesen köszöntik az ünnepeltet.

Egyéb ünnepeink

Minden ünnepre hosszasan készülődünk - anyaggyűjtés, dekorációkészítés, dekorálás, ajándékkészítés.

- *Márton nap*

Nemzetiségi csoportjaink színes lámpásokat készítenek és este közös lámpás felvonulást szervezünk gyermekekkel, szülőkkel, nevelőkkel.

- *Mikulás*

Miklós püspök neve napját ünnepeljük, aki régen a szegényeken segített. Ma a gyerekek ünnepe. Fantáziálunk, képzelődünk, mesélünk a Mikulásról, aki messzi hegyekből érkezik hozzánk, ajándékkal teli zsákkal. Óvodánkat személyesen látogatja.

- *Karácsony*

Az egész adventi időszakban, decemberben készülődünk az ünnepre. Jelképeink - fenyőág, gyertya, csillag, mézeskalács. Adventi koszorút, adventi kalendáriumot készítünk, fokozatosan díszítjük fel a csoportot és az egész óvodát. A családi fa alá közös ajándékot készítünk (gyerek - óvónő munka).

Megtartottuk a fenyőfaállítás hagyományát, ami alá minden csoport óvó nénije maguk által készített ajándékot és új játékokat helyez az ovis ünnepnapon.

- *Farsang* - Népszokások felelevenítése - (Busójárás, téltemetés, kiszabás - égetés)

Változatos, mókás, bolondozó, táncos mulatság, amire gyerekek, felnőttek jelmezttervekkel készülnek. Csoportszintű ünneplés bohókás játékokkal, csemegézéssel színesítve.

- *Hazafigas ünnep Március 15.*

Olyan jelképekkel készülünk, amire a gyerekek is fogékonyak, huszárok, csaták, katonásdi, várépítés, zászlókészítés, kokárda, menetelés, nótázás, zenehallgatás.

- *Húsvét*

Falusi népszokások felelevenítése beszélgetéssel, képek nézegetésével, imitált játékkal, (locsolkodás). Hangulati előkészítés - tojásfestés, locsolóvers, tojásfa készítés, ajándékkeresés a szabadban.

- *Anyák napja*

Elsősorban a család ünnepe. A gyermekek otthon köszöntik édesanyjukat rövid verssel, az óvodában készített ajándékkal. Igyekezünk valamelyik családtagot, hozzátartozót (apuka, testvér vagy nagyszülő) bevonni az otthoni ünneplésbe.

Ezen kívül az óvodában is megköszöntjük az édesanyákat az évzáró műsor keretén belül, vagy szülői igények alapján, külön szervezett ünnepélyen.

- *Gyermeknap*

Tréfás versenyjátékok, tánc, szórakozás az udvaron. Kirándulás szervezése önként vállalkozó szülőkkel közösen. (Tűzrakás, sütés, főzés)

- *Évzáró ünnepély*

Május hónapban évzáró ünnepség keretében a ballagó gyerekek búcsúzása az óvodától, közös éneklés, verselés, gyerekzsúr.

- *Nemzeti összetartozás napja (június 04)*

Megemlékezés néptánc műsor keretei között, előadók meghívása

Hagyományos ünnepeinknek csoportonkénti felelősei vannak. Ez, a vállalás alapján évente változhat. A felelősök feladata az ünneppel kapcsolatos szervezés, és az óvónők elképzeléseinek egységesítése óvodai szinten.

VIII. A GYERMEK ÉS IFJÚSÁG VÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A 3-7 éves gyermekek életük jelentős részét óvodánkban töltik.

Hangulatukban, viselkedésükben, testi tüneteikben történő változás, fejlődésük minden hibája, zavara megjelenik az óvodában. Ezeket a pedagógusnak észre kell vennie, keresni kell a tünet mögött meghúzódó okokat.

Az óvónő nyitottsága, empátiája elősegítheti és támogathatja a családi nevelést, főleg a gondokkal küzdő családoknak nyújthat nagy segítséget.

A megelőző intézkedésekkel megakadályozhatjuk a súlyosabb pszichés károsodás kialakulását.

Településünkön működik Gyermekjóléti Szolgálat, mellyel szoros kapcsolatot tartunk fenn. A város gyámügyi előadójával, illetve védőnői hálózattal napi kapcsolatban vagyunk.

Sajátos feladataink

Alapelveink: minden gyermek tisztelete, szeretete, megbecsülése, másságának természetes elfogadása.

Feladataink:

- az óvoda és a család közötti partnerség kiépítése
- a gyermek óvodai életútjának megalapozása
- a hagyományos kapcsolattartási formák felajánlása
- a kapcsolattartás megújult lehetőségeinek felkínálása, támogató eljárások: a családi funkciók, a szülői szerepet, szülői kompetenciákat erősítő programok

Baleset megelőzés feladatai

Évenként egy alkalommal a nevelési év kezdetén az egész intézményre kiterjedő, átfogó szemle keretében megvizsgáljuk az egészséges és biztonságos munkavégzés és nevelés feltételeit.

A vizsgálat kiterjed az óvoda udvarára és az udvaron felállított játékokra is.

Amennyiben hiányosságot észlelünk, azt haladéktalanul, vagy rövid határidőn belül megszüntetjük.

Év közben bármilyen balesetveszélyt észlelünk, azonnal jelezzük a vezető óvónőnek, s haladéktalanul intézkedünk.

A gyermekeket minden évben életkoruknak megfelelően balesetvédelmi és tűzvédelmi oktatásban részesítjük.

Itt hívjuk fel figyelmüket a veszélyek, balesetek elkerülésére szolgáló helyes viselkedésre. A balesetvédelmi oktatást a csoportnaplókban, írásban rögzítjük.

IX. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

Óvodánk befogadó, inkluzív intézmény, ahol az integráció legmagasabb foka a teljes integráció működik. Ez azt jelenti, hogy a nevelés oktatás teljes időszakában sérült és ép gyermekek együtt egy csoportban tartózkodnak. Az együttnevelés folyamán a pedagógusok mellett minden óvodába járó gyermek számára természetessé válik az elfogadás, a tolerancia.

Óvodánk alapfeladata:

A többi gyermekkel, együttnevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése. Ezen belül: a különleges bánásmódot igénylő, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem – vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek ellátása.

AZ SNI GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSÉNEK CÉLJA

Az óvodai nevelés során a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekedünk.

Célunk: Az SNI- s gyermekekre jellemző sajátosságok figyelembe vételével az optimális fejlesztő hatások megtervezése és a személyiség túlterhelése nélküli lehetséges legjobb eredmény, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérése.

- sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelésének, a közösségbe való beilleszkedésének az elősegítése a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során,
- gyermekek fejlesztésének megvalósítása a számukra megfelelő területeken, úgy, hogy a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl a gyermeket,
- minden segítség megadása a gyermek hátrányainak leküzdéséhez,
- az egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs tevékenység, teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban történő megvalósítása, az egyes gyermekek igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápia) alkalmazásával.

A PEDAGÓGIAI MUNKA KIEMELT TERÜLETEI

Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Beilleszkedés szempontjából fontos a csoporttársak el és befogadó képessége. A csoporttársak személyisége is sokban gazdagodhat azzal, ha megismerik mire képes sérült társuk, milyen erősségei vannak. Az óvónő szeretetteljes, elfogadó magatartásával, a helyes viselkedési formák alkalmazásával nagy segítséget jelenthet a sérült és ép gyermek közötti pozitív kapcsolat létrejöttében.

Egészséges életmód alakítása

Egészséges életvitel igényének kialakítása, a testi-lelki szükségletek harmonikus összehangolása. Cél, hogy a sérült gyermek egyéni képességei által meghatározott szinten sajátítsa és végezze el azokat a tevékenységeket, melyek saját személyével kapcsolatosak. Fogadja el a társaktól, felnőttektől jövő segítséget, amit, képességeit meghaladó tevékenységek végzése esetén kap. Öltözködés, étkezés, mosdóhasználat területén egyre nagyobb önállóság megkövetelése.

Anyanyelvi- és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés, fejlesztés a legalapvetőbb pedagógiai feladat és különösen kiemelt az SNI gyermekek esetében. Kialakulásának fő tere a kisgyermek és az őt gondozó személy között létrejövő kölcsönös, szeretetteljes kapcsolat. Az óvónő feladata, hogy megfejtse a gyermek megnyilvánulásait és a felismert igény kielégítésével válaszoljon a jelzésekre. Így a gyermek felismeri, hogy viselkedésével befolyásolni tudja környezetét, ami előmozdíthatja érzelmi és értelmi fejlődését, viselkedését, alkalmazkodását a környezetéhez.

Új tapasztalatok szerzésének biztosítása a társadalmi és természeti környezettől. Cél, hogy a külvilágból szerzett ingerek, tapasztalatok fejlesztő módon épüljenek be a gyermek személyiségébe és megalapozzák a további fejlődést. Az értelmi nevelés legfőbb színtere a szabad játéktevékenység, mely keretet és lehetőséget nyújt az SNI gyermek meglévő fejlettségi szintjét kihasználva a fejlődés biztosítására, valamint biztosítja a gyermek beilleszkedését a befogadó csoport tagjai közé.

Óvodánk feladata, hogy a fokozatosság elvét követve rendszeresen segítse a gyermekek befogadó és önkifejezési képességeinek kibontakozását.

Mozgásfejlesztés

Nagy jelentősége abban rejlik, hogy hatással van a kognitív funkciók és a szociális képességek fejlődésére is. Cél: mozgáskedv megőrzése, szükség esetén felkeltése. Ennek eszköze a megfelelő motiváció, valamint a mozgásra inspiráló biztonságos környezet. A mozgásfejlesztés a természetes nagymozgások fejlesztésével indul, majd egyre nagyobb hangsúlyt kap a szem, kéz, láb koordináció és egyensúlyi érzék fejlesztése, végül a finom motorika fejlődik.

Óvodánkban több éve sikeresen alkalmazzuk a Veronika mozgásfejlesztő játékokat. Ezekben a zenés, táncos mozgáskombinációkban összefonódik a játék, a ritmus, a zene és a társakkal való aktív együttműködés.

AZ SNI GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSÉNEK FELTÉTELEI

Az integráció alapvető feltétele, hogy a befogadó intézmény pedagógusai rendelkezzenek bizonyos alapismeretekkel a fogyatékoság körülményeiről, ismerjék a fejlődés szintjeit életkoronként, jártasak legyenek a differenciáló pedagógiában. Ahhoz, hogy a pedagógus nevelési segítséget tudjon nyújtani, nem csak megfelelő kompetenciákkal kell rendelkeznie, hanem olyan elfogadó attitűddel kell bírnia, amely segíti a gyermekek fejlődését.

Az óvodapedagógusok megfigyeléseiket, tényszerű megállapításaikat megadott szempontrendszer mentén félévente rögzítik a gyermekek fejlődési lapján. A lapon a fejlettségi szint időszakonkénti megállapítása mellett a differenciálás feladatai is tervezhetőek, értékelhetőek.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti.

Közreműködésük kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, az óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére, folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

A speciális végzettségű szakember:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

Az együttnevelés mindennapi megvalósulásának és a gyermekek fejlődésének legfőbb feltétele a pedagógusok, a gyógypedagógusok és a szülők hathatós együttműködése.

A szülő szerepe alapvető, nélkülözhetetlen eleme az integrációs folyamatnak. A gyermek családjának pozitív és támogató hozzáállása nagyban megkönnyíti az integrálás folyamatát.

X. Záró rendelkezések

A Janikovszky Éva Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programjának érvényességi ideje: 2015-2020.

Elfogadás: a szakalkalmazotti testület 2/3-os többséggel fogadja el.

Módosítása

A program módosítását kell kezdeményezni:

- jogszabályi változás esetén,
- a szakalkalmazotti testület 2/3-ának kérésére.

A módosítást a szakalkalmazotti testület fogadja el.

Legitimáció

A Pedagógiai Programot a szakalkalmazotti testület fogadja el és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. Ki kell kérni a Szülők Közösségének véleményét.

Nyilvánosság

Az Óvoda Pedagógiai Programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A programot elhelyezzük:

- Polgármesteri Hivatalban,
- óvodavezető irodájában,
- nevelői szobákban
- az intézmény honlapján

A Pedagógiai Program a Janikovszky Éva Óvoda és Bölcsőde óvodapedagógusainak közös munkája. Az intézmény nevelői aláírásukkal erősítik meg, hogy elfogadják a programot és a vállalt feladatokat – a program szellemiségét megőrizve – legjobb tudásuk és lelkiismeretük szerint teljesítik.

A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

A szakalkalmazotti testület a Pedagógiai Programot 2015. augusztus 23 -án elfogadta.

A szakalkalmazotti testület nevében:

ph. .Dobszai Istvánné

óvodavezető

A szülői szervezet nevében:

Végi Melinda

szülői szervezet elnöke

Közalkalmazotti Tanács nevében

Baranyiné Belényesi Éva

KT. elnöke

Kozármisleny, 2015. augusztus 23.